

Trakya/Ergene Havza Ölçeğinde Tematik Saha Çalışması Raporu

Çalışma Alanına Genel Bir Bakış:

Türkiye’de sınırları belirlenmiş 23 havzadan birisi Ergene Havzası’dır. Ergene Havzası; Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinin çok büyük bir kısmından oluşmaktadır. Havzanın yüzeysel suyunun en önemli temsilcisi Ergene Nehri olup nehrin suyu yıllardır gerçekleşen plansız sanayileşme, bilinçsiz tarımsal uygulamalar ve başarısız atıksu yönetimi nedeniyle Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’ne göre 4. Sınıf (en kirli seviye) su statüsünde bulunmaktadır. Istranca Dağları’ndan doğan Ergene Nehri 283 km boyunca akmakta, aktıkça debisi hem evsel hem de endüstriyel atıksular nedeniyle artmakta ve nihayet doğal debisinin neredeyse 4 katına ulaşmaktadır. Sadece hidrolik yük olarak değil, eklenen atık suların yoğun olması nedeniyle organik kirlilik yükü olarak da memba ve mansap arasında ciddi farklar olduğu da gözler önüne serilmektedir.¹

Ergene Havzası, Türkiye’nin Marmara Bölgesi içinde yer alan Trakya Alt Bölgesi’nde bulunmaktadır. Trakya Alt Bölgesi, Marmara Bölgesi’nden Avrupa’ya geçiş alanında, doğuda İstanbul İl sınırı ile başlayan, batıda Bulgaristan ve Yunanistan ülke sınırları ile biten alanı kapsamaktadır.

¹ Marmara Belediyeler Birliği, ERGENE HAVZASI Koruma Eylem Planı Durum Değerlendirme Raporu II, ARALIK 2018, İSTANBUL

Şekil 1: Meriç-Ergene Havzası genel durum haritası²

Ergene Havzası'nın en önemli yerüstü su kaynağı Ergene Nehri ve yan kollarıdır. Havzanın ortasından geçmekte olan Ergene Nehri, Tekirdağ'ın Saray ilçesinin Taşpınar Tepesi civarındaki kaynaklardan doğar ve Ergene Deresi olarak güneye doğru akarken, Çerkezköy ilçesinden gelen Çorlu Suyu ile birleştikten sonra Ergene Nehri adını almaktadır.³ Ergene Deresi nehir uzunluğu, Yıldız Dağları'ndaki membadan Çorlu Deresi ile birleşim yerine kadar 91 km, Ergene Nehri adını aldıktan sonra Meriç Nehri ile birleştiği yere kadar ise 194 km olmak üzere toplam 285 km'dir. Ergene Nehri'nin en önemli kolları; Çorlu Deresi, Sulucak Dere, Lüleburgaz Deresi, Şeytan Dere, Teke Dere, Ana Dere ve Hayrabolu Deresi'dir.⁴

Özellikle 1980'ler sonrası başlayan İstanbul'un büyümesi ve şehir merkezindeki sanayileşmenin desantralizasyonu sonucu Trakya yoğun sanayileşmeye maruz kalmıştır. Öncesinde tarıma dayalı ekonomi

2

https://www.tarimorman.gov.tr/SYGM/Belgeler/TEZLER/%C5%9E%C3%BCkran_DEN%C4%B0Z_Uzman_%C4%B1k_Tezi.sflb.pdf

³ T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı, 2008

⁴ Ordu, Ş., 2005, "Ergene Havzasında Yüzeysel Su Kirlenmesinin Çevre Bilgi Sistemi Yardımıyla İzlenmesi ve Kontrol Yöntemlerinin Geliştirilmesi", İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul

sonucu bölgede sanayinin başlangıcı un, süt ürünleri, bitkisel yağ ve yem üreten fabrikalar gibi tarımsal girdiler kullanan sanayi tesisleri var iken, daha sonra yerel kaynakları kullanmayan, tekstil, deri, metal eşya, kimya gibi sanayi kuruluşları, yapılan teşvikler ile de hızlıca bölgeye gelmişlerdir. Bu süreç sonunda bugünkü sosyal, ekonomik ve ekolojik tablo ortaya çıkmıştır.

Ergene Havzası'nda suyun hem nitel hem de nicel olarak tehlike altında olduğu yıllardır dile getirilmektedir.

Endüstriyel amaçlı su kullanımı endüstrilerin proses suyu, kazan suyu, soğutma suyu gibi çeşitli su gereksinimlerini karşılamaktadır. Havzadaki endüstrilerin arıtılmış veya arıtılmamış atık suları noktasal kaynak halinde Ergene Nehrine verilmektedir. Ayrıca tarım alanlarından oluşan atık sular ve havza sınırları içinde yer alan irili ufaklı yerleşim merkezlerinin evsel atık suları da doğrudan veya dolaylı olarak Ergene Nehri'ne deşarj edilmektedir.⁵

Ergene Havzası'ndaki sanayi yoğunluğu ve buna paralel olarak artan nüfus yoğunluğu su kaynaklarının tüketilmesini ve kirlenmesini hızlandırmıştır. Geçmişte yeraltı suyu ve yüzeysel sular bakımından zengin bir bölge olan Ergene Havzası'ndaki sular evsel, endüstriyel ve tarımsal kirlilik nedenleriyle kirlenmeye maruz kalmış ve izinsiz açılan kuyulardan su çekimleri sebebiyle yeraltı suyu miktarlarında aşırı bir azalma meydana gelmiştir. Ayrıca evsel ve endüstriyel atık suların arıtılmadan ve katı atıkların düzensiz olarak alıcı ortamları bırakılması ve bilinçsiz zirai ilaçlama ve gübreleme sonucu yeraltı suları ve yüzeysel sular kirlenmektedir.⁶

Bu çalışma kapsamında, havzada direkt Ergene Nehrinin kirliliğinde etkili olan 15 adet Organize Sanayi Bölgesi ve 1 adet Avrupa Serbest Bölgesi ele alınmıştır. Ayrıca bu sanayi bölgeleri dışında münferit olarak Ergene Nehri ve kolları boyunca yayılmış sanayi tesisleri vardır ki bunlar genellikle Çorlu, Çerkezköy, Ulaş, Vakıflar, Misinli, Büyükkarıştıran, Muratlı gibi birkaç aks üzerinde yoğunlaşmıştır.

Ergene Nehrinin kirliliğinin en önemli sebebinin sanayi tesisleri olduğu artık bilinen bir gerçektir. Bunun temel sebebi de arıtılmadan yapılan deşarjlar olmaktadır. Bu noktada, ülke olarak uygulamada çok gerisinde olduğumuz "arıtma" konusunda genel tanımları aktarmak faydalı olacaktır (Çalışma kapsamında ele alınan konu sanayi tesislerinin etkisi olduğundan tanımlar bu çerçevede sınırlandırılmıştır).

Sıvı veya başka bir ifade ile suyun taşıyabildiği evsel, endüstriyel nitelikli atıklar ile yüzey sularının, yeraltı sularının ve yağışların karışımına "Atıksu" denilmektedir. Daha farklı bir anlatım ile bir topluluğun ihtiyaçları sonucunda meydana gelen kullanılmış su atıksu olarak tanımlanmaktadır. "Endüstriyel Atıksular" ise yağmur suları, evsel atık sular dışında endüstriyel veya ticari faaliyet yürütülen alanlardan kaynaklı atıksulara denilmektedir.

⁵ Ordu Sağlam, Ş. 2005. Ergene Havzasındaki Yüzeysel Su Kirlenmesinin Çevre Bilgi Sistemi Yardımıyla İzlenmesi ve Kontrol Yöntemlerinin Geliştirilmesi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı, Doktora Tezi, s. 39, İstanbul.

⁶ T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, 2008. Meriç-Ergene Havzası Koruma Eylem Planı, s. 64-65, Ankara.

Atıksu Arıtımı fiziksel, kimyasal ve biyolojik işlemler vasıtasıyla değişik kullanımlar neticesinde bakteriyolojik, fiziksel ve kimyasal vasıflarını yitirmiş atıksuların bu özelliklerinin tamamının veya bir kısmının doğaya boşaldıkları alıcı ortam şartlarını değiştirmeden kazandırma yöntemlerini kapsar.⁷

Atıksu arıtma yöntemleri fiziksel, kimyasal, biyolojik ve ileri arıtma olarak ayrılır.⁸

Fiziksel Arıtma: Farklı boyut ve ebatlarda ki yüzebilir çökebilir katı cisimlerin çözünmüş haldeki organik/inorganik madde ve gazların atıksudan uzaklaştırılması koşuluyla atıksuya uygulanan işlemlere denilmektedir.

Kimyasal Arıtma: Çeşitli kimyasal tepkimeler yardımıyla atıksu içerisinde kirletici etmenlere sebep olan çözünmüş, askıda veya kolloidal maddelerin giderimini sağlamak adına uygulanan yöntemlerdir.

Biyolojik Arıtma: Atık suyun içerisinde bulunan mikroorganizmaların organik ve kısmen de anorganik kirleticileri enerji ve besin kaynağı adlederek atıksudan uzaklaştırma metoduna dayanan arıtma yöntemidir.

İleri Arıtma: Bileşenleri biyolojik yöntemler ile kolayca ayrışamayan organik maddeleri, ağır metalleri ve toksik maddeleri fiziko kimyasal yöntemleri içine alan ileri düzeyde arıtmaya verilen addır.

Atıksu Arıtma Tesislerinden(AAT) çıkan çamur; kokulu, yarı katı ve sıvı haldeki formlar “arıtım çamurları” olarak isimlendirilir. Arıtma sonucu çıkan çamurun kokuşma ve bozulmaya yatkın olması sebebiyle bertaraf edilmesi gerekir ve bunun içinde farklı yöntemler mevcuttur.

Ergene Nehri bölgede yer alan sanayi tesislerinin yoğunluğunu kaldıramaması gibi bir sorunla karşı karşıya iken bir de tesislerin atıksularını arıtmadan deşarj etmesi ile ağır bir kirlenme baskısı altında kalmaktadır. Dolayısıyla yoğunluğun azaltılması ve yer seçimleri konusunda gerekli düzenlemelerin yapılmasının zorunluluğu kadar tesislerin acil olarak -her nerede olurlarsa olsunlar- atıksu arıtma sistemlerini kurmaları ve işletmeleri zaruridir. Bu anlamda gerekli denetimlerin ve takibin yapılması son derece önemlidir.

Aynı zamanda dünya genelinde önemli bir konu olan su havzalarının korunması başlığı Ergene Nehri açısından son derece kritiktir. Yakın gelecekte su krizinin daha fazla hissedileceği ve ulusal su politikalarının su krizine çözüm üretmekte zorlanacağı bir dönemde Ergene Nehrinin Meriç üzerinden Yunanistan ile ülke sınırı oluşturması da bu anlamda dikkatle incelenmelidir. Özellikle ulus devletlerin ortaya çıktığı günden bugüne egemenlik ilkesi ekseninde oluşturulan su politikaları ve hukuki normlar bölgesel ve küresel ölçekte ortaya çıkan su krizine (Türkiye su fakiri bir ülke olarak belirtilmektedir) çözüm üretmekte yetersiz kalmaktadır. Bu sebeplerle Ergene Nehrine dönük atılan ya da atılmayan her adım başta sınırdaş ülkeler ve AB olmak üzere uluslararası ilişkilerde önemli bir başlık olarak karşımıza çıkacaktır.

⁷ Gazete, R. (2004). Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği. TC Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Karar, 8289.

⁸ <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1037690>

Çalışmanın Kapsamı:

Ergene havzasında yıllardır artarak yaşanan kirlilik ve süregiden ekolojik tahribatla ilgili çalışmalara katkı sunması amacıyla hazırlanan bu veritabanı kapsamında Trakya bölgesinde Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne illeri içerisinde yer alan Ergene Havzası, Ergene Nehri ve onu besleyen dereler ile ilgili gerekli tanımlamalar yapılarak çalışma alanı sınırları belirlenmiş olup, Ergene Nehrine akan dereler, bu dereler üzerinde yer alan sanayi tesisleri, bölgede yetkili kurumlar ve ilgili aktörler, konuya dair çıkan haberler listelenmiştir.

Bu envanter için çeşitli açık kaynaklardan ve yerel yönetim ve merkezi teşkilatların verilerinden, bakanlıklar ve onlara bağlı alt kurumlar ile kamu kurumu niteliğindeki merkez kuruluşların (TMMOB, TTB vd.) raporlamalarından; ulusal ve yerel basında çıkan haberler ile yerel STK'lardan; çeşitli üniversiteler bünyesinde yapılmış çalışmalar ile makale ve tezlerden faydalanılmıştır. (Ağustos 2021 tarihine kadar erişilebilen en güncel veriler baz alınmıştır.)

Çalışma Kapsamında Yapılanlar:

1) Nehir/Dere Listesi:

Nehir ve derelerin envanterinin çıkarılmasında ülkemiz bütününde yaşanan sıkıntı Trakya, Ergene bölgesinde de mevcuttur; Nehir ve dere isimleri farklı kaynaklarda farklı isimlendirilmekte, yerel halk ve kamu kurumları tarafından farklı isimler verilmekte, buna bağlı ve bunu durumun sonucu olarak yapılan tüm çalışmalar, raporlama ve haberlerde farklı isimlendirmeler bulunmakta ve bilgi karışıklığına sebebiyet vermektedir. Bir akarsuya verilen isimler çoğunlukla derelerin geçtiği yerleşim yerlerinin ismi, dere üzerindeki baskın flora veya fauna yapısı, boyutları, debileri, yüzey yapısı, halk söylenceleri ve antik dönemlerden gelen isimleriyle kullanılmaktadır. Bu sebeple bir akarsuyun başladığı yerden Ergene'ye döküldüğü yere kadar birçok isim değiştirmekte ve bu durum envanterin çıkarılmasında zorluklar yaratmaktadır.

Ergene bölgesinde;

Baskın flora yapısına göre derelere örnek: Kavaklı dere, Çimenli dere

Fauna yapısına göre derelere örnek: Kurtdere, Balıklı dere

Boyutuna göre derelere örnek: Büyükdere, Anaderesi

Geçtiği yerleşim yerine göre derelere örnek: Hayraboluderesi, Üsküpdere, Hasköy deresi

Debilerine göre derelere örnek: Akan dere, Kurudere, Batakdere, Suluca deresi

Yüzey yapısına göre derelere örnek: Ovadere, çayırdere

Halk söylemelerine göre derelere örnek: Evrensekiz deresi, Şeytandere, Uğurludere

Haber kaynaklarında, akademik araştırma ve makalelerde, kamu kurumlarının rapor ve yayınlarında ve değişik açık kaynaklarda verilen bilgiler arasındaki tutarsızlıklar, bu konudaki araştırmalarda önemli bir sorun teşkil ediyor. Bu tutarsızlıkların bir boyutunu, aynı akarsuya verilen farklı isimler teşkil ediyor. Aşağıda yer alan örneklerde, Ergene Nehri'ni besleyen ana kolların farklı isimlendirmelerinden birkaçı görülebilir.

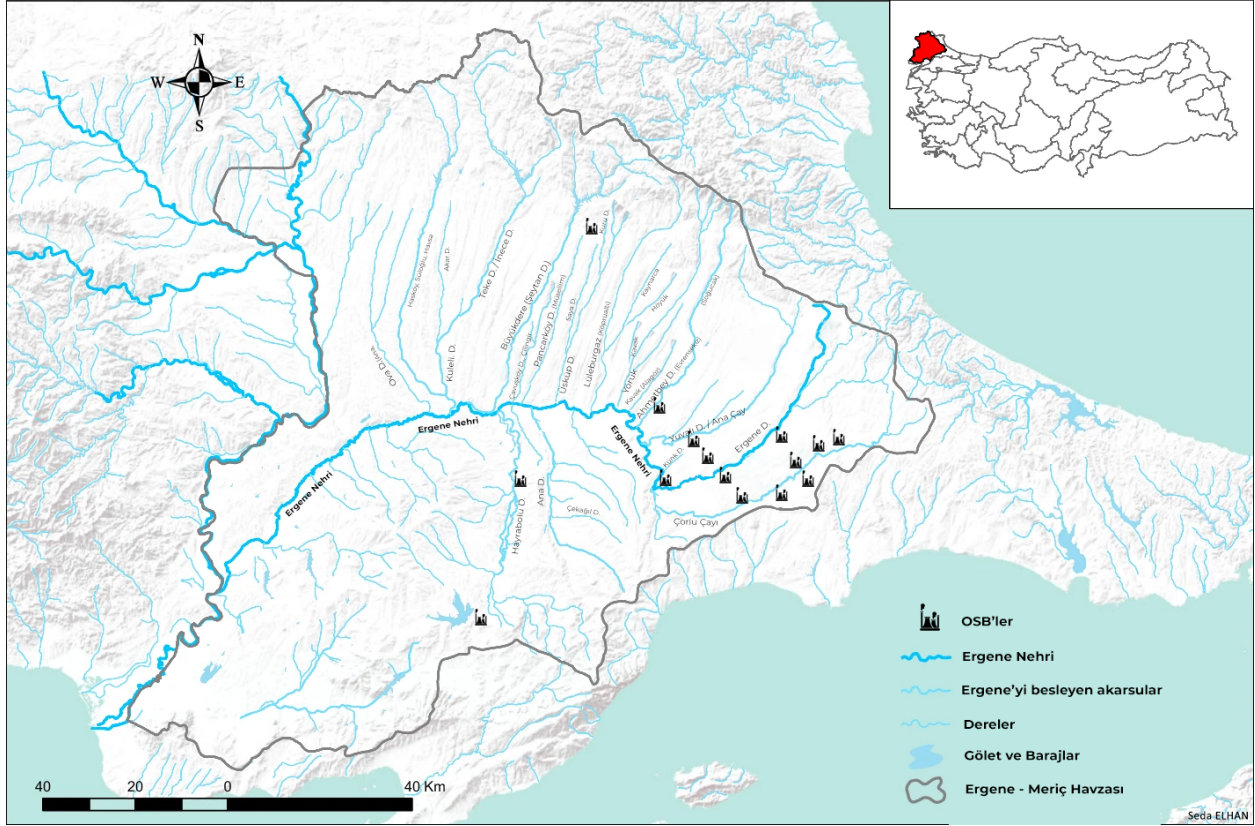
Örnek 1: Marmara Belediyeler Birliği tarafından 2018 yılında hazırlanan [Ergene Havzası Koruma Eylem Planı Durum Değerlendirme Raporu](#)'nda Köprüaltı deresi olarak adlandırılan akarsu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kırklareli İl Müdürlüğü'nün [Kırklareli İli 2018 Yılı Çevre Durum Raporu](#)'nda Lüleburgaz Deresi olarak belirtilmiştir. (Google Earth veritabanında Köprüaltı Deresi olarak geçmektedir.)

Örnek 2: Kırklareli iline bağlı Büyükkarıştıran Belediyesi'nin web sitesinde yer alan [Büyükkarıştıran Tarihi](#) bölümünde şehir merkezi içerisinden geçen dere Büyükkarıştıran Deresi olarak adlandırılırken, Kırklareli Valiliği tarafından 2019 yılında deredeki balık ölümleriyle ilgili yapılan [açıklamada](#) Yuvalı Deresi olarak geçmekte, bir başka raporda ise Anaçay olarak belirtilmektedir. (Google Earth veri tabanında Yuvalı Deresi olarak geçmektedir)

Örnek 3: Marmara Belediyeler Birliği tarafından 2017 yılında hazırlanan [Ergene Havzası Koruma Eylem Planı Durum Değerlendirme Raporu](#)'nda Evrensekiz Deresi olarak adlandırılan akarsu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kırklareli İl Müdürlüğü'nün [Kırklareli İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu](#)'nda Ahmetbey, Evrensekiz, Sulucak ve Soğucak olarak ayrı ayrı belirtilmiş, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının [Meriç Ergene Havzası Endüstriyel Atıksu Yönetimi Ana Plan Çalışması Final Raporu](#)'nda ise Sulucak ve Soğucak Deresi olarak ayrı ayrı yer almaktadır. (Google Earth Veritabanında Ahmetbey Deresi olarak geçmektedir.) Söz konusu akarsuyun, membağından çıkarak ulaştığı ilk yerleşim yeri Soğucak adlı köy olup, bu köye halk arasında Sulucak köyü de denmektedir. Sulucak ismi de bundan kaynaklanmaktadır.

Örnek 4: Tarım ve Orman Bakanlığının [Türkiye Su Kaynakları Haritası](#)'nda Kuleli Deresi olarak belirtilen akarsu, aynı bakanlığın Avrupa Birliği ile birlikte gerçekleştirdiği [Meriç-Ergene Nehir Havzası Yönetim Planı raporunda](#) Süloğlu deresi olarak geçmektedir. (Google Earth Veritabanında ilgili hat boyunca geçtiği bazı yerleşim yerlerinin isimlerini aldıktan sonra Kuleli deresine bağlanarak Ergene'ye ulaştığı görülmektedir.)

Envanter çalışmasında, söz konusu isim farklılıklarının ve/veya hatalı tanımlamaların karışıklığa sebebiyet vermemesi amacıyla, derlenen bilgilerle akarsuların izleği çıkartılıp, geçtiği hat boyunca aldığı farklı isimler belirtilmiş, ayrıca Ergene Nehri ana kolunun yanında kirlilik yükü bakımından kritik bazı yan kollar ile üzerinde tesis tespit edilen dereler öncelikli çalışmaya dâhil edilerek listelenmiştir. Aynı zamanda Ergene Havzası akarsu kollarının bir haritası çıkarılmıştır. Tarım ve Orman Bakanlığı verileri, GoogleEarth taraması, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ile belediyelerin güncel raporlarından ve üniversite araştırmaları ile makalelerden faydalanılmıştır.

Şekil 2: Ergene Nehri ve kolları ile OSBlerin gösterimi⁹

2) Organize Sanayi Bölgeleri Listesi:

Ergene Nehrine kolları aracılığı ile bağlanan bölgedeki Organize Sanayi Bölgeleri tespit edilerek listelenmiştir. OSB'lerin kendi web sitelerinden, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın çalışmalarından, Ticaret ve Sanayi Odalarından, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinin güncel raporlarından (en güncel 2019) faydalanılarak ek bilgiler eklenmiştir. 15 Organize Sanayi Bölgesi ve 1 adet Serbest Bölge ismi ile olmak üzere toplam 16 adet Sanayi Bölgesi çalışma kapsamında ele alınmaktadır.

Listelemede aşağıda yer alan başlıklar altında bir tasnifleme yapılmıştır.

Organize Sanayi Bölgesi Adı	OSB Tipi	il	ilçe	köy	web	faaliyet yılı	OSB alanı (ha) (OSBÜK, 2021)	Üretimdeki Sanayi Parsel Sayısı (OSBÜK, 2021)

⁹ Seda Elhan tarafından bu çalışma kapsamında hazırlanmıştır.,2021.

					Atıksu Arıtma Tesisleri Mevcut Durum (Atıksu Bilgi Sistemi,2019)	Atıksu Arıtma Tesisleri Kapasitesi (ton/gün) (Atıksu Bilgi Sistemi,2019)	Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri SAİS Durumu (Atıksu Bilgi Sistemi,2019)	AAT Türü (Atıksu Bilgi Sistemi, 2019)	Deri n atık Deşarj Proj esi	uygula maları ile ilgili bilgiler
Tesisin konumlandığı dere	Derenin bağlandığı ana kol	Ulaştığı nehir	Der e İzle ği	Atıksu Bilgi Sistemi ne Veri Girişi						

3) OSB İçerisinde Yer Alan Sanayi Tesisleri Listesi:

16 adet OSB içerisinde yer alan 1085 adet şirketin isimleri listelenmiştir. Listelemede aşağıda yer alan başlıklar altında bir tasnifleme yapılmıştır.

Firma	Hangi OSB içinde	OSB AAT Mevcut Durum	Üzerinde Bulunduğu Derenin İzlediği Hat / Deşarj Ortamı
-------	------------------	----------------------	---

4) Münferit Sanayi Tesisleri Listesi:

OSBler içerisinde yer almayan ama bulunduğu konum itibariyle atık sularının deşarjını direkt Ergene Nehrine ve/veya çeşitli dereler ile ana kollar üzerinden Ergene Nehrine yapan Sanayi Tesisleri tespit çalışmasına başlanmıştır. Şimdiye kadar üç ilde 284 Münferit Sanayi Tesisi tespit edilmiş, hepsinin hangi dere üzerinde bulunduğu ve hangi hat üzerinden Ergene Nehrine ulaştığı belirtilmiş olup, bazılarının hangi şirket olduğu tespit edilememiş, 21 adetinin resmi olarak Atıksu Arıtma Uygulamasına dair bilgi edinilebilmiştir. GoogleEarth taraması başta olmak üzere, Ticaret ve Sanayi Odalarından, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinin güncel raporlarından, üniversite araştırmaları ile makalelerden ve ulusal ve yerel haber kaynaklarından faydalanılmaktadır. Listelemede aşağıda yer alan başlıklar altında bir tasnifleme yapılmıştır.

Sanayi Tesisi Adı	il/ilçe	Alıcı Ortam / Bulunduğu Dere	Üzerinde Derenin İzlediği Hat	AAT Mevcut Durum	İlgili haberler
-------------------	---------	------------------------------	-------------------------------	------------------	-----------------

5) Ergene Havzasında İlgili Kurumlar, Kişiler ve Potansiyel Müttefikler Listesi:

Ergene Nehri ve kirliliği ile ilgili yapılmakta olan ve/veya yapılacak olan çalışmalarda muhatap belirlemek, iletişim kurmak, bilgi almak, ortak hareket etmek amaçlarıyla ihtiyaç duyulabilecek ilgili kurumlar, kişiler ve sivil toplum kuruluşları çeşitli kaynaklardan erişilen bilgiler doğrultusunda listelenmiştir.

İlgili kurum ve kişiler ile bu kişi ve kurumlara ait iletişim bilgilerini içeren bir veritabanı şu başlıklarda listelenmiştir: Merkezi Yönetim, Merkezi Yönetime Bağlı Yerel Kurumlar, Yerel Yönetim, Muhtarlıklar, Meslek Örgütleri, Kent Konseyleri, Üniversiteler, STK- Çevre Örgütleri ve Yurttaş Hareketleri, Bölge Milletvekilleri ve ilgili TBMM Komisyonlarında görevli Milletvekilleri (TBMM Çevre Komisyonu; Tarım, Orman Ve Köyşleri Komisyonu; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu)

Bu kapsamda 133 merkezi ve yerel yönetime bağlı kurum, 942 muhtarlık, 43 meslek örgütü, 27 kent konseyi, 3 üniversite, 76 stk-dernek-yurttaş hareketi, 14 bölge milletvekili ve ilgili TBMM Komisyonlarında görev alan 81 milletvekili olmak üzere toplam 1319 adet envanter girişi yapılmıştır.

6) Ergene Nehri ve Kirliliğine İlişkin Haber İzleme:

Ergene Nehri ve kirliliği ile ilgili konuların gündeme nasıl geldiğini, içeriğini, sıklığını, hangi derelerin ve hangi kurum ve kişilerin daha fazla yer aldığını görmek amacıyla ulusal ve yerel basında çıkan haberler listelenmiştir. Envanter 01.01.2018-09.08.2021 tarihleri arasında çıkan ilgili haberler baz alınarak yapılmıştır. Haber tarama sırasında "Ergene Nehri, kirlilik, fabrika, atıksu arıtma, fabrika atıkları, eylem, balık ölümleri, dere kirliliği" ve Ergene Nehrine bağlı derelerin isimleri anahtar kelime olarak kullanılmıştır. Taramaya başlarken son 3 yıl hedef alınmış olmasına rağmen, farklı derelerle ilgili haberler daha önceki tarihlerde görüntülenebildiği için tarih aralığı genişletilerek 2018 yılından itibaren olanlar da listeye eklenmiştir. Listelemede aşağıda yer alan başlıklar altında bir tasnifleme yapılmıştır.

Tarih	Link	Mevki	Konu	İlgili Dereler	İlgili Sanayi Tesisleri	İlgili Kişiler	İlgili Kurumlar
-------	------	-------	------	----------------	-------------------------	----------------	-----------------

Yapılacaklar:

Çalışmada başlanan envanter dokümantasyon sürecinde bazı temel ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır:

- Yayımlanan kaynaklardan ve haritalardan tespit edilemeyen verilere ulaşılması için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Şeffaflık ve bilgi edinme hakları kapsamında Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine (önümüzdeki ay içerisinde) yazı yazılarak illerinde bulunan ve AAT'si olan ve olmayan tesislerin bilgisinin verilmesinin talep edilmesi, gelen cevapların takip edilerek veritabanına işlenmesi,
- Envanter çalışmasını güçlendirilmesi amacıyla önümüzdeki ay başlamak üzere saha ziyaretleri yapılması; alanda gözlem, güncel haberlerde yer alan noktaları ziyaret ve potansiyel müttefikler ile kalıcı ilişkiler kurmak amacıyla ön ziyaretler yapılması çalışma için faydalı olacaktır.

Bu çalışmayı besleyecek farklı çalışmalar neler olabilir:

1. Bu envanter çalışması sürecinde Ergene Nehri ve kollarının kirliliğine dair pek çok kurumun konuya dair yaptığı çalışmalar da takip edilmiştir. Ergene Nehri için temel problem nehrin ve onu besleyen derelerin ana kaynağında temiz fakat izleği boyunca atıklar sebebiyle kirlenmiş olması durumudur ve buna dair zaman zaman çeşitli analizler de yapılmaktadır. Merkezi ve yerel yönetime bağlı kurumların ve çeşitli araştırmacıların yaptığı su kirliliği analizleri mevcuttur. Fakat bu noktada bağımsız yapılar tarafından bu analizlerin yapılması ve kamuoyuyla paylaşılması da son derece önemlidir. Çoğu zaman, yapılan analizlerin sonuçlarının takibi ve/veya bu analiz sonucunda ortaya çıkan durumdan sorumlu yapıların bilgileri kamuoyuyla paylaşılmamaktadır. Bu amaçla mevcut çalışmayı daha kapsamlı ve güçlü yapacak bir "Sahada Tespit ve Su Kirliliği Analiz Çalışması" planlanabilir. Bu şekilde saha ziyaretleri yapılarak sanayi tesislerini ve atıksu arıtma tesislerini yerinde görme, fotoğraflama, kayıt altına alma, tesislerin deşarj noktalarındaki derelerden su numunesi alarak analize gönderme gibi işler yapılabilir.
2. Mevcut çalışmaları sadeleştirerek bir araya getirmek ve bunları bir harita üzerinde görünür kılmak bu envanter çalışmasının son derece önemli ve destekleyici bir ayağını oluşturacaktır. Havzayı bütünlüklü bir biçimde görmeye, yoğunlukları ayırt edebilmeye ve aynı zamanda istenildiğinde detayları okuyabilmeye imkan tanıyacak bir haritalandırma son derece faydalı olacaktır. Şimdiye kadar bölgeye dair yapılmış çalışmalarda böyle bir haritalandırma yapılmamıştır.
3. Ergene Nehri ve kirliliği, sebepleri ve sonuçlarına dair kamuoyunu bilgilendirmek, kamuoyu oluşturmak, konuyu güncel tutmak gibi amaçlarla dijital içeriklerin oluşturulması, sosyal medya kullanımı, efektif videolar ve güncel bir belgesel film çalışması yapılabilir. Saha çalışması ve bu envanter çalışmasından faydalanılarak hazırlanabilecek içeriklerle mevcut çalışmaların daha fazla kişiye ulaşması, görünürlüğünün artırılması ve belgesel film ile de kalıcı bir ürün ortaya konması sağlanmış olarak bu alanda yapılan çalışmalara önemli katkılar sunulabilir.

Ergene Nehri ve havzasını kuşatan kirliliğin bertarafına ve kalıcı olarak önlenmesine dair çalışmalara etraflı ve güncellenebilir bir kaynak oluşturmasını amaçladığımız bu envanterin, doğa koruma ve ekoloji alanında emek verenler, araştırmacılar, gazeteciler ve başta havza sakinleri olmak üzere meseleye ilgi duyan herkesin katkıları ve önerileriyle geliştirilmesini umuyoruz.

Seda Elhan
06.08.2021

Kaynakça

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, [Tekirdağ İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu, 2020](#)

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, [Kırklareli İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu, 2020](#)

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, [Edirne İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu, 2020](#)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, [2018 Yılı OSB Mevcut Durum](#)

Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü, [Kırklareli İli 2018 Yılı Çevre Durum Raporu, 2019](#)

Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü, [Kırklareli İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, 2018](#)

Marmara Belediyeler Birliği, [Ergene Havzası Koruma Eylem Planı Durum Değerlendirme Raporu II](#), Aralık 2018

Tarım ve Orman Bakanlığı, (AB destekli proje), [Meriç-Ergene Nehir Havzası Yönetim Planı](#), Kasım 2018

Büyükkarıştıran Belediyesi, [Büyükkarıştıran Tarihi](#)

Kırklareli Valiliği, [Basın Açıklaması](#), 2019

T.C. Çevre Ve Orman Bakanlığı, [Meriç-Ergene Havzası Endüstriyel Atıksu Yönetimi Ana Plan Çalışması Final Raporu](#), 2010

Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu(Osbük), [Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı Onaylı Organize Sanayi Bölgeleri Güncel Envanter Tablosu, 2021](#)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, [MEYDİP uygulaması](#)

Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası, [Firma Rehberi](#)

Organize Sanayi Bölgeleri web siteleri (www.asb.com.tr, www.buyukkaristiranosb.org.tr, www.cosb.org.tr, www.corlu1osb.org.tr, www.corluderiosb.org.tr, www.ergene1osb.org, www.ergene2osb.org.tr, www.evrensekizosb.org.tr, www.hayraboluosb.org.tr, www.kapakliosb.org.tr, www.kirklareliosb.org.tr, www.malkaraosb.org.tr, www.muratliosb.org, www.vosb.org.tr, www.velimeseosb.org.tr, www.yaliboyuosb.org.tr)

[Türkiye Haritası](#)

Tarım ve Orman Bakanlığı, [Türkiye Su Haritası, 2020](#)

TBMM [web sitesi](#)

GoogleEarth ve GoogleMaps taraması

S. MehdiEmadian, F. OykuSefiloglu, IsilAkmehmet Balcioglu, UlasTezel; “*Identification of core micropollutants of Ergene River and their categorization based on spatiotemporal distribution*”, [Science of The Total Environment Volume 758](#), 1 March 2021

Feride Oyku Sefiloglu, Ulas Tezel, Işıl Akmehtmet Balcıoğlu; “*Validation of an Analytical Workflow for the Analysis of Pesticide and Emerging Organic Contaminant Residues in Paddy Soil and Rice*”, [J. Agric. Food Chem.](#) 2021

Tübitak Projesi, Proje Yürütücüsü: Ulaş Tezel, “*Ergene Havzası Su Kalitesi Yönetimi İçin Kirletici Parmak İzine Bağlı Cođrafi Bilgi Sistemi Bazlı Karar Destek Sistemleri Geliştirilmesi*”, 2019

TBB, [Ergene Derin Deniz Deşarjı Projesi ve Marmara Denizi Ortak İnceleme Raporu](#), Türkiye Barolar Birliği Mayıs 2015

Cem Tokatli, “*Ergene Nehir Havzası Su Kalitesinin Çok Değişkenli İstatistik Analizler Kullanılarak Deđerlendirilmesi*”, Journal of Limnology and Freshwater Fisheries Research, 2020

Ipek Tezyapar, Pınar Gökçe Kargı, Buket Mesta, M. Tamer Ayvaz; “*Nehir Suyu Kalitesi Gözlem Sonuçlarının Hidrolik ve Taşınım Modelleri Yardımıyla İncelenmesi*”, 2019